

Буряченко Олексій Валентинович

Криза міжнародної безпеки: еволюція НАТО в умовах російсько-української війни

УДК 327

DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2024-4.19>

Буряченко Олексій Валентинович
кандидат політичних наук, доцент,
професор кафедри міжнародних
відносин та стратегічних студій
Національного авіаційного університету
просп. Любомира Гузара, 1,
Київ, Україна
ORCID: 0000-0001-5308-2570

Актуальність проблеми міжнародної безпеки, що виникла через російсько-українську війну, зумовлює потребу в нових підходах до оборони та стратегічного управління. Агресія Росії виявила недоліки традиційних моделей безпеки та поставила перед НАТО нові виклики, такі як гібридні війни, кіберзагрози, ядерний шантаж тощо. Автор ставить за мету дослідити та проаналізувати адаптацію НАТО до сучасних викликів та вплив Альянсу на відносини з Росією. Під час дослідження автором були використані методи порівняльного аналізу та експертних оцінок для виявлення ключових моментів у діяльності НАТО. Методи дослідження охопили історичний аналіз, аналіз і синтез наукових джерел, а також застосування системного підходу до вивчення діяльності Альянсу.

Проведене дослідження дозволило автору зробити наступні висновки, а саме: російсько-українська війна спровокувала значні зміни у стратегії НАТО, звернувши увагу на те, що традиційні військові загрози вже не є єдиним викликом для Альянсу; сучасні виклики, такі як гібридні війни, кіберзагрози, ядерний шантаж тощо, вимагають оновлених підходів в сфері оборони; Альянс адаптується до нових загроз, активізуючи підтримку України в реформуванні її оборонних структур через різні інституційні механізми, зокрема через програми «Партнерство заради миру» та Хартію про особливе партнерство; хоча процес вступу України до Альянсу юридично не визначений в часі, Альянс постійно підтримує її прагнення до членства, надаючи важливу військову й оборонну допомогу; Альянс підкреслює важливість суверенітету та територіальної цілісності України через дипломатичні зусилля і військову допомогу; агресія Росії спонукала НАТО переглянути свої стратегії та посилити оборонні ініціативи; прийняття нової Стратегічної концепції та розширення НАТО, зокрема через включення Швеції та Фінляндії, свідчать про прагнення забезпечити стабільність у Європі. Автор, також, звертає увагу, що НАТО продовжує адаптуватися до нових викликів (кіберзагрози, інформаційні війни тощо), розширюючи свою співпрацю з партнерами для підтримки глобальної стабільності та безпеки.

***Ключові слова:** міжнародна безпека, НАТО, російсько-українська війна, контроль озброєнь, сфера оборони.*

Вступ. Криза міжнародної безпеки, спричинена російсько-українською війною, стала важливим етапом у переосмисленні ролі Північноатлантичного альянсу (надалі – НАТО) та його стратегічної значимості в сучасному світі. Агресія Росії показала, що традиційні військові загрози вже не є єдиним викликом для Альянсу. Сучасні виклики включають гібридні війни, кіберзагрози та ядерний шантаж, які потребують нових підходів до оборони. На тлі цих загроз, НАТО було змушене адаптувати свою стратегію, зосередивши увагу на зміцненні оборони своїх країн-членів і підвищенні рівня співпраці з країнами-сусідами, зокрема Україною. Мадридський саміт 2022 року став ключовим моментом, що призвів до перегляду стратегічних завдань НАТО. Прийняття нової Стратегічної концепції підкреслило необхідність посилення оборони на східному фланзі та зміцнення зв'язків із країнами, які безпосередньо знаходяться поблизу зон конфлікту. У той час, коли світ зіткнувся з новими загрозами, підтримка таких країн, як Україна, стала не просто символом солідарності, але й реальною необхідністю. Посилена співпраця у військовій сфері та допомога у реформуванні оборонних структур України стають важливими елементами стратегії НАТО для стримування російської агресії та забезпечення стабільності в Європі.

Мета та завдання. Метою статті є спроба дослідити та проаналізувати адаптацію НАТО до сучасних викликів та вплив Альянсу на відносини з Росією. Для ґрунтовно розкриття мети автор ставить наступні завдання: дослідити та проаналізувати історію та еволюцію НАТО, та оцінити адаптацію союзу до нових загроз; проаналізувати вплив розширення НАТО на відносини з Росією та його наслідки для глобальної безпеки; дослідити та провести аналіз ролі НАТО у підтримці України та її інтеграції з Альянсом.

Методи дослідження. Методи дослідження корелюють з метою та завданням дослідження. Відповідно до них були використані методи історичного аналізу, що дозволило окреслити основні події та аспекти розвитку Альянсу. Аналіз та синтез наукових джерел, а також застосування системного підходу до вивчення діяльності НАТО, дозволили уникнути повторення вже існуючих висновків наукових розробок з обраної проблематики, і водночас виявити деякі сфери для подальшого її розвитку. В ході дослідження були використані методи порівняльного аналізу та експертних оцінок для виявлення ключових викликів діяльності НАТО.

Виклад основного матеріалу. НАТО було створено в 1949 році і його метою було забезпечення колективної безпеки проти загроз, що вини-

кли після Другої світової війни, особливу увагу приділивши Радянському Союзу. Головним принципом Альянсу є, закріплена у Статті 5, колективна оборона, яка вважає, що напад на одного члена Альянсу, буде рівнозначно нападу на всіх. З розпадом СРСР (1991 рік) НАТО почало розширювати свої кордони, приймаючи в свої члени нові країни, зі Східної Європи, що, зокрема, вплинуло на напругу у відносинах з Росією. Відмітимо, в сучасних умовах НАТО адаптується до нових викликів, таких як тероризм, кіберзагрози та нестабільна ситуація в Європі. Разом з тим Альянс активно зміцнює співпрацю з партнерами та працює над адаптацією своєї діяльності для реагування на сучасні загрози, з гібридною війною та кібербезпекою включно. Важливою частиною діяльності є участь у міжнародних миротворчих і стабілізаційних операціях у різних регіонах світу. Якщо звернути увагу на контекст російсько-української війни НАТО відіграє важливу роль у стримуванні агресії, надаючи військову допомогу Україні через своїх членів та партнерів, а також посилюючи оборонні можливості країн-членів на східному фронті [1].

Звернемо увагу, відносини між НАТО та Україною з часом розширилися через кілька ключових інституцій. Починаючи з 1991 року, Україна доєдналася до Північноатлантичної ради співробітництва та з 1994 року почала брати участь у програмі «Партнерство заради миру» (PfP). Програма забезпечила ґрунт для подальшої військової співпраці та оборонної реформи. Важливим кроком стало підписання Хартії про особливе партнерство між НАТО та Україною у 1997 році, що сприяло створенню Комісії НАТО-Україна, яка керувала відносинами та впроваджувала спільні ініціативи. Ця співпраця не була обмежена лише політичним діалогом, а включала військові навчання та обмін інформацією, спрямовані на зміцнення обороноздатності України. Незаконна анексія Криму (2014 рік) та подальша агресія Росії на Донбасі призвели до посилення партнерства між НАТО та Україною. Альянс почав активніше надавати підтримку Україні шляхом оборонних навчань і надання нелетальної зброї. У 2016 році НАТО запустило Комплексний пакет допомоги (CAP), надаючи Україні широкомасштабну підтримку в сферах кібербезпеки медичної реабілітації та логістики. Одним із ключових аспектів допомоги НАТО є підвищення спроможності України досягти відповідності до стандартів Альянсу. У 2017 році Україна офіційно закріпила свій курс на членство в НАТО в Конституції, що поставило крапку стосовно незмінності її євроатлантичного курсу. Вже в 2008 році на саміті НАТО в Бухаресті союзники погодилися, що Україна стане членом Альянсу, щойно виконає всі необхідні умови. Незважаючи на складну ситуацію з війною на сході України, НАТО послідовно підтримувало прагнення України

до членства та продовжує надавати всебічну допомогу в реформуванні її оборонних структур. Основна роль НАТО полягає не лише у військовій підтримці, але й у сприянні політичним і економічним реформам. Згідно з новими програмами, Україна отримує підтримку в реформуванні сектору безпеки та оборони, що дозволяє наблизитися до стандартів Альянсу. НАТО допомагає Україні адаптувати її оборонні інституції та посилити прозорість, яка є невід'ємною частиною демократичного контролю над збройними силами. Співпраця між НАТО та Україною є важливим фактором регіональної стабільності. Партнерство продовжує розвиватися на політичному, військовому та економічному рівнях, з чітким акцентом на підтримку України у протистоянні зовнішнім загрозам та підготовці до майбутнього членства в Альянсі [7].

Зауважимо, співпраця між країнами є важливою для підтримки міжнародної стабільності, а російська агресія проти України показала те, що політика сили знову стала панувати на міжнародній арені. Це сприяло відновленню конкуренції між великими державами і спонукало дослідження військових союзів. Дослідники НАТО аналізують роль західних альянсів у сучасності на тлі зростання політики сили та агресії авторитарних держав, таких як Росія. При цьому наголошується, що в основі функціонування військових союзів, все ж, різні можливості забезпечувати стабільність і безпеку у світі. Відзначається, що не дивлячись на проблеми з вигодами для окремих країн, ризиками примусової участі в конфліктах та страхами виходу союзників, альянси все ще залишаються невід'ємною складовою міжнародної безпеки. У сучасному контексті зростає важлива роль НАТО, яке продовжує адаптуватися до нових загроз. Західні альянси, попри складнощі, залишаються фундаментом для стримування агресії та забезпечення глобальної стабільності, особливо в умовах зростання геополітичної конкуренції. Акцент ставиться на важливості співпраці між союзниками, у ситуації коли НАТО залучає нових партнерів і реформує свою стратегію для підвищення ефективності в умовах зміни світової безпекової архітектури. Мета активного діалогу між членами вбачається у забезпеченні надійних механізмів колективного захисту та запобіганню конфліктів, одночасно зберігаючи максимальну мобільність та готовність реагувати на конкретному етапі [6].

Після анексії Криму в 2014 році та початку війни на Донбасі НАТО рішуче підтримало Україну, наголошуючи на важливості її суверенітету та територіальної цілісності. Основною формою співпраці України та Альянсу стала Комісія Україна – НАТО (КУН), що працювала над питаннями безпеки та взаємодії у воєнних умовах. Однак, не зважаючи на ці зусилля, процес вступу України до НАТО затягнувся, що спричинило певні диплома-

тичні непорозуміння між сторонами. Як відмічають аналітики, якби Україну прийняли до Альянсу ще в 2008 році під час Бухарестського саміту, то ця подія цілком могла б запобігти ескалації конфлікту. Проте надання Україні Плану дій щодо членства не відбулося і це залишило країну в уразливому становищі, що призвело згодом до дестабілізації ситуації в Європі та загострення глобальної кризи безпеки [4, с. 279-299].

Важливу роль у посиленні зв'язків між Україною та НАТО, на думку Н.Яковенко, відіграла дипломатія, адже протягом років війни Україна активно працювала з Альянсом, зокрема через зустрічі на рівні керівників держав та саміти НАТО. Незважаючи на значні дипломатичні досягнення, НАТО не завжди діяло превентивно. Кілька позачергових самітів було скликано Альянсом у 2022 році, але ці заходи були спрямовані більше на декларації підтримки України, ніж на реальні дії щодо захисту її інтересів. Зволікання з прийняттям більш рішучих рішень лише збільшувало масштаби конфлікту на рівні військової підтримки [4, с. 302]. Окремо держави-члени НАТО виказували підтримку Україні в боротьбі з агресією, надаючи військову та фінансову допомогу, що включало: постачання зброї, зенітно-ракетних комплексів, гуманітарну допомогу. Однак ця підтримка виражалась лише в окремих випадках, а не організації загалом. Під час війни НАТО підтвердило прихильність до євроатлантичних прагнень України, але одночасно Альянс був проти прямого військового втручання [4, с. 300].

Ґрунтовно можемо зазначити, що криза міжнародної безпеки, до якої призвела російсько-українська війна, спонукала НАТО шукати нові шляхи реагування на агресію та ефективно стримування. Важливою подією українські дослідники вважають, і ми з ними погоджуємося, прийняття нової Стратегічної концепції на Мадридському саміті НАТО 2022 року, що визначає основні напрями діяльності Альянсу в умовах сучасної геополітичної реальності. Ця концепція акцентує на необхідності зміцнення оборони на східному фланзі та збільшення співпраці з країнами, що знаходяться безпосередньо близько до зони конфлікту, такими як Україна. Незважаючи на ризики, Альянс підвищив підтримку Україні, включаючи постачання захищених засобів зв'язку, систем ППО та іншої військової допомоги [2, с. 68-77]. Відмітимо, що зближення України з НАТО стало невідворотним за логікою війни, яка вимагає інтенсифікації співпраці з країнами-партнерами Альянсу, особливо Великою Британією, Польщею та країнами Балтії. Хоча НАТО не бере безпосередньої участі у війні, вирішальною для української обороноздатності є підтримка з боку країн-членів Альянсу. Особливої уваги заслуговує ініціатива США, а саме, зустрічі у форматі «Рамштайн» на яких обговорюється військова допомога Україні.

Разом з тим, одночасно виражається критика стосовно недостатньої швидкості реакції НАТО на агресію та залежності від колективного консенсусу в ухваленні важливих рішень. Важливим фактором стало питання ядерного шантажу, який використовує Росія, та реакція західних країн на цю загрозу. Олаф Шольц (федеральний канцлер Німеччини, 2021 – по н.ч.), наприклад, після того як Путін заявив про бойову готовність ядерних сил РФ, вирішив виділити 100 мільярдів євро на зміцнення обороноздатності Німеччини. Звернемо увагу, що ядерний шантаж Росії став однією з основних загроз, що як наслідок вплинуло на гальмування міжнародної підтримки України. Така погроза була націлена на те, щоб міжнародна спільнота обмежила підтримку України, зокрема військову, а також погодилась на укладання угоди, вигідної для Росії. Відповіддю на це стало суттєве підвищення оборонних бюджетів, проте незважаючи на залякування, західні держави, країни-члени НАТО зокрема, продовжували постачати Україні зброю та надавати іншу військову підтримку. Це є доказом того, що ядерний шантаж не досяг своєї мети, хоча й став вагомим аспектом, що вплинув на політику стримування в Європі [2, с. 67].

Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну, 24 лютого 2022 року, співпраця України з НАТО набула особливої ваги не лише через оборонні питання, а й через необхідність зміцнення позицій на міжнародній арені. Підтримка з боку НАТО стала символом для України, що вона не самотня у протистоянні з агресором. Альянс активно залучений у дипломатичні процеси, підкреслює важливість територіальної цілісності України. Партнерство з НАТО надає Україні можливість розвивати політичні й військові зв'язки з іншими країнами-членами, що сприяє посиленню її геополітичної ролі в регіоні. Окрім цього, війна продемонструвала необхідність зміцнення європейських систем безпеки, а Україна стала своєрідним плацдармом для випробування ефективності міжнародних альянсів і стратегій стримування агресії. Відносини з НАТО виходять за межі не тільки військової підтримки – вони включають і важливий політичний компонент, що дозволяє Україні посилювати свої позиції в сфері міжнародних відносин. Зауважимо, суттєвим питанням для Альянсу стало забезпечення безпекових гарантій Україні, тобто як надання військової допомоги, так і включення України до складу НАТО.

Значним кроком, на нашу думку, є прийняття рішень розширити НАТО за рахунок Швеції та Фінляндії, що зміцнило безпеку на Північному фланзі Європи. Розташування нових військових об'єктів у Польщі та країнах Балкан, яке спрямоване, в своїй основі, на протидію російській агресії. Такі кроки свідчать про готовність НАТО до забезпе-

чення стабільності в Європі, незважаючи на зростаючу загрозу з боку Росії.

Важливим напрямом у політиці НАТО стало створення нових механізмів безпеки, для України зокрема, Україна де-факто стає частиною НАТО, хоча юридичне членство залишається під питанням. Альянс може запропонувати Києву безпекову угоду з окремими країнами-членами НАТО, що надасть необхідні гарантії для України в умовах продовження конфлікту, що дозволить подолати внутрішній опір тих країн-членів НАТО, які побоюються прямого зіткнення з Росією. Альтернативою цього, як відмічають аналітики, можуть стати багатосторонні угоди, які дозволяють досягти нового балансу сил у Європі, включно з розміщенням військових баз НАТО в Україні та її включення до системи колективної оборони. Слід також зазначити можливість денуклеаризації Росії як одного з ключових елементів стабільної системи міжнародної безпеки. Як відмічає С. Федуняк, – «після поразки у війні Росія може бути позбавлена ядерного статусу, що суттєво зменшить її загрозу для Європи та світу. Цей процес може складатись із ліквідації засобів доставки ядерних зарядів і створення демілітаризованих зон на кордоні між Україною та Росією» [3, с. 132-138].

Важливо розуміти, що сучасна криза міжнародної безпеки не обмежується лише конфліктом на полі бою, а несе в собі широкі геополітичні трансформації. Трансформація НАТО є вимушеною, «ідучи в ногу» з сучасними реаліями, де інформаційні війни, кіберзагрози та технологічні досягнення стали новими інструментами впливу. Спостерігається зростаюча роль регіональних та глобальних альянсів. НАТО, реагуючи на ескалацію конфлікту, посилює співпрацю з країнами, що не є членами Альянсу та розширює свою присутність у стратегічно важливих регіонах, прикладом цього є Україна. Такі заходи, як розміщення навчених підрозділів на східних кордонах, спільні військові навчання між країнами та активізація оборонних угод із сусідами, стають основними елементами нової стратегії НАТО. Це показує прагнення Альянсу до підтримки балансу сил і стабільності на європейському континенті в умовах зростаючої військової загрози з боку Росії.

Зауважимо на проблемі, на яку також звертає увагу ряд науковців та аналітиків, а саме – установлені моделі контролю озброєнь у Європі більше не відповідають викликам нової реальності, зокрема в контексті стратегічної конкуренції між державами. Суперництво, спричинене військовою агресією Росії проти України, спонукало НАТО до посилення оборонних ініціатив, таких як створення підрозділів високої готовності та збільшення кількості військ на східному фланзі НАТО. Особливою увагою користується створення умов для швидкого розгортання військ у разі кризової ситуації, тобто

розміщення нових військових об'єктів у Польщі та країнах Балтії. Також значні зусилля НАТО зробило для зміцнення європейської оборони шляхом розгортання сил передової присутності та створенням нових стратегічних планів у ситуації ескалації конфліктів. Постійне нарощування сил і проведення масштабних військових навчань на території України та суміжних з нею країн стало важливим елементом стратегії Альянсу у відповідь на військову загрозу Росії [5, с. 220-223].

Зазначимо, новими викликами у контексті міжнародної безпеки в умовах російсько-української війни осмислюються й питання реформування та модернізації системи контролю за озброєннями в Європі. Проте, швидкий технологічний розвиток та нові стратегії ведення війни, такі як використання безпілотних літальних апаратів і високоточних ракет, вказали на необхідність перегляду стандартних підходів до військової стабільності та безпеки. Ці нові чинники, як відмічають аналітики, і ми погоджуємося з їхньою позицією, змінюють характер конфліктів, посилюють ризики ескалації, зменшують можливості для використання усталених механізмів контролю озброєнь. Зміни у підходах НАТО до колективної безпеки, які викликала російсько-українська війна, показують нові виклики, що стоять перед міжнародною системою безпеки. Отож, еволюція Альянсу вбачається багатьма дослідниками саме з позицій посилення оборонних можливостей і розробки нових стратегій для стримування ворога, а також перегляду підходів до військової стабільності в умовах нової геополітичної реальності [5, с. 233-236].

Як було неодноразово зауважено, повномасштабне вторгнення Росії в Україну стало початком найбільшого конфлікту в Європі з часів Другої світової війни, а коріння його заходні аналітики простежують у політиці, яка після холодної війни спрямована на консолідацію НАТО як домінуючої сили в Європі. Така англо-американська стратегія мала на меті утримати політичний і військовий контроль в регіоні. Розширення НАТО, а також окремі втручання США в інші країни, створили конфронтаційне геополітичне середовище. Росія прийняла націоналістичний та мілітаристський курс, особливо у відповідь на розширення НАТО. Цей зростаючий розрив зрештою спричинив російські ультиматуми у 2021 році, які складались із вимог припинення розширення Альянсу. Відмітимо, Україна має значну геополітичну цінність як для Росії, так і для Заходу. Для США та європейських союзників інтеграція України в Західну економічну та політичну орбіту мала свій зиск у стратегічних та економічних можливостях, враховуючи освічену робочу силу та аграрні ресурси України. В той час Росія розглядала Україну як важливу буферну зону та основного гравця у своїх планах створення Євразійського економічного союзу. Це зма-

гання загострилось після анексії Криму в 2014 році та конфлікту на Донбасі, що як наслідок призвело до нинішньої ескалації [8].

Російсько-українська війна багатьма аналітиками розглядається як прояв масштабних геополітичних змін у світі, де геополітичний лідер (США) стикаються з дедалі більшими викликами з боку Китаю і Росії. З розширенням НАТО Сполучені Штати все більше залучені до управління кризами на обох полюсах Євразії, що стає все складнішим завданням. Агресія Росії в Україні та її союз із Китаєм демонструють виникнення багатопольного світового порядку, де Західне домінування постійно піддається сумніву. Хоча Вашингтон, можливо, здобув тимчасову перемогу, консолідувавши НАТО через включення Швеції та Фінляндії, довгострокова стабільність цієї стратегії ще стоїть під питанням. Вчені зауважують, що великі стратегії як Росії, так і США стикаються з безпрецедентними викликами, оскільки світовий порядок стає все більш фрагментованим. З ескалацією таких конфліктів, як в Україні, та зростаючою глобальною економічною нестабільністю, світ швидко переходить у реальність багатопольності. Обидві держави повинні переглянути свої стратегії, щоб відповісти на складні виклики цього нового порядку [8, с. 4-18].

Висновки. Російсько-українська війна започаткувала нову фазу в розвитку НАТО, де традиційні військові загрози вже не є єдиним викликом. Сучасні виклики, такі як гібридні війни, кіберзагрози та ядерний шантаж, потребують оновлених підходів до оборони. Агресія Росії змусила НАТО переглянути свої стратегії, посилити оборонні ініціативи. Альянс не тільки надає військову допомогу Україні, але й активно підтримує її суверенітет через дипломатичні зусилля. Прийняття нової Стратегічної концепції та розширення НАТО, зокрема включення Швеції та Фінляндії, свідчать про зусилля забезпечити стабільність у Європі. НАТО продовжує адаптуватися до нових викликів, таких як кіберзагрози та інформаційні війни.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Мадж Р. Що таке НАТО і для чого його створили? *DW*. 09.02.2022. URL: <https://www.dw.com/uk/shcho-take-nato-i-dlia-choho-yoho-stvoryly/a-60710869>.
2. Потехін О. НАТО та повномасштабне вторгнення РФ до України. *Україна дипломатична*. 2022. № 23. С. 66–83.
3. Федуняк С. Вплив російсько-української війни на діяльність провідних інститутів безпеки в контек-

сті формування нової моделі міжнародних відносин. *Медіафорум: аналітика, прогнози, інформаційний менеджмент*. 2022. No. 11. P. 131–140. URL: <https://doi.org/10.31861/mediaforum.2022.11.131-140>.

4. Яковенко Н. Дипломатичні зусилля України у відносинах із НАТО в умовах російсько-української війни. *Україна дипломатична*. 2022. № 23. С. 296–304.

5. Graef A. Beyond Stability: The politics of conventional arms control in Europe. *Zeitschrift für Friedens- und Konfliktforschung*. 2022. URL: <https://doi.org/10.1007/s42597-022-00070-y>

6. Pilster U. Західні альянси в часи політики сили – огляд. *Nato reviev*. URL: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2023/03/28/zahdn-al-yansi-v-chasi-poltiki-sili-oglyad/index.html>.

7. Relations with Ukraine. NATO OTAN. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_37750.htm?selectedLocale=en.

8. Ukraine, multipolarity and the crisis of grand strategies / A. Cafruny et al. *Journal of balkan and near eastern studies*. 2022. P. 1–21. URL: <https://doi.org/10.1080/19448953.2022.2084881>.

REFERENCES:

1. Madzh, R. (2022). Shcho take NATO i dlia choho yoho stvoryly? *DW*. Retrieved from <https://www.dw.com/uk/shcho-take-nato-i-dlia-choho-yoho-stvoryly/a-60710869>
2. Potiekhin, O. (2022). NATO ta povnomasshtabne vtorhnennia rf do Ukrainy. *Ukraina dyplomatychna*, (23), 66–83.
3. Feduniak, S. (2022). Vplyv rosiisko-ukrainskoi viiny na diialnist providnykh instytutiv bezpeky v konteksti formuvannia novoi modeli mizhnarodnykh vidnosyn. *Mediaforum: Analityka, prohozy, informatsiinyi menedzhment*, (11), 131–140. <https://doi.org/10.31861/mediaforum.2022.11.131-140>
4. Yakovenko, N. (2022). Dyplomatychni zusylia Ukrainy u vidnosynakh iz NATO v umovakh rosiisko-ukrainskoi viiny. *Ukraina dyplomatychna*, (23), 296–304.
5. Graef, A. (2022). Beyond Stability: The politics of conventional arms control in Europe. *Zeitschrift für Friedens- und Konfliktforschung*. <https://doi.org/10.1007/s42597-022-00070-y>
6. Pilster U. Zakhidni aliansy v chasy polityky syly – ohliad. *Nato reviev*. URL: <https://www.nato.int/docu/review/uk/articles/2023/03/28/zahdn-al-yansi-v-chasi-poltiki-sili-oglyad/index.html>.
7. Relations with Ukraine. NATO OTAN. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_37750.htm?selectedLocale=en.
8. Ukraine, multipolarity and the crisis of grand strategies / A. Cafruny et al. *Journal of balkan and near eastern studies*. 2022. P. 1–21. URL: <https://doi.org/10.1080/19448953.2022.2084881>.

International security crisis: evolution of NATO in the context of the Russian-Ukrainian war

Buriachenko Oleksii Valentynovych

Ph.D. in Political Science,
Associate Professor,
Professor at the Department
of International Relations
and Strategic Studies
National Aviation University
Liubomyra Huzara Ave., 1, Kyiv, Ukraine
ORCID: 0000-0001-5308-2570

The urgency of the international security problem caused by the Russian-Ukrainian war necessitates new approaches to defense and strategic management. Russia's aggression has exposed the shortcomings of traditional security models and posed new challenges to NATO, such as hybrid warfare, cyber threats, nuclear blackmail, etc. The author aims to study and analyze NATO's adaptation to modern challenges and the Alliance's impact on relations with Russia. In the course of the study, the author used the methods of comparative analysis and expert assessments to identify key points in NATO's activities. The research methods included historical analysis, analysis and synthesis of scientific sources, as well as the application of a systematic approach to the study of the Alliance's activities.

The study allowed the author to draw the following conclusions, namely: the Russian-Ukrainian war has provoked significant changes in NATO's strategy, drawing attention to the fact that traditional military threats are no longer the only challenge for the Alliance; modern challenges, such as hybrid warfare, cyber threats, nuclear blackmail, etc. require updated approaches to defense; the Alliance is adapting to new threats by stepping up support for Ukraine in reforming its defense structures through various institutional mechanisms, including the Partnership for Peace and the Charter on a Distinctive Partnership; although the process of Ukraine's accession to the Alliance is not legally defined in time, the Alliance has consistently supported Ukraine's aspirations for membership by providing important military and defense assistance; the Alliance emphasizes the importance of Ukraine's sovereignty and territorial integrity through diplomatic efforts and military assistance; Russia's aggression has prompted NATO to review its strategies and strengthen defense initiatives; the adoption of the new Strategic Concept and NATO's enlargement, in particular through the inclusion of Sweden and Finland, demonstrate the desire to ensure stability in Europe. The author also draws attention to the fact that NATO continues to adapt to new challenges (cyber threats, information warfare, etc.), expanding its cooperation with partners to maintain global stability and security.

Key words: international security, NATO, Russian-Ukrainian war, arms control, defense sector.